

DR. HURTONY ALEXANDRA KITTI*

Kémiai kasztráció, mint büntetési nem és az emberi méltóság összeegyeztethetősége a pedofil elkövetők vonatkozásában

Bevezetés

A kémiai kasztrációt az 1940-es évek óta ismert, mint gyógyszeres kezelés, ugyanis ekkor ismerte fel az orvostudomány azt, hogy bizonyos anti-androgének csökkentik a tesztoszteron-termelést valamint annak szintjét.¹

Amerikában először John Money kezelte a pedofilokat, illetve a gyermekmolesztálókat Medroxyprogesteron-acetáttal (MPA), ami nagy hatékonyságot mutatott; a valóban alacsonyabb tesztoszteron-szint miatt a szexuális frusztráció, nemi vágy és ezzel együtt a gyermekekről való szexuális fantáziálás is szinte teljes mértékben megszűnt. Ezt az anyagot a mai napig használják Depo-Provera néven.

Az eljárás magyar viszonylatban sem ismeretlen, hiszen a híres genetikus-orvos, Czeizel Endre is mélyrehatóan foglalkozott a pedofilok kémiai kasztrációjának lehetőségével.²

Miért a pedofilok vonatkozásában merül fel ennek alkalmazhatóságának lehetősége? A válasz egyszerű, hiszen a pedofília nem csak büntetőjogi, hanem orvosi kérdés is. A büntetőjogban nem is létezik e fogalom, a Büntető törvénykönyvben a nemi erkölcs és a nemi élet szabadsága elleni bűncselekmények törvényi tényállásai vagy súlyosabban büntetnek egy bűncselekményt, ha az kiskorú passzív alany

sérelmére valósul meg – mint például a szexuális erőszak – avagy egy külön tényállásban szankcionált a magatartás, amely csak ilyen minőségű passzív alany vonatkozásában tényállásszerű – mint például a gyermekpornográfia vagy a gyermekprostitúció elősegítése.

Ez a konkrét fogalom az orvostudományban – és azon belül is az elme-orvostudományban – illetve a pszichológiában létezik, melyet a DSM-V definiál akként, mint a serdületlen test iránt – pontosabban annak érintésétől, illatától és látványától – jelentkező nemi vágy.³

Összességében tehát egy komplex fogalomról van

szó, amelynek lehet egyszer egy orvosi (elmeorvosi) megközelítése és egy büntetőjogi megközelítése is. A kettő közötti lényeges különbség, hogy az (elme) orvostudomány nem értékeli morálisan a cselekedetet, a feladata kizárólag a gyógyításra korlátozódik.

Azonban tekintettel arra, hogy a gyermekek irányában jelentkező szexuális vágy, – ha kifejezésre kerül – komoly negatív morális – erkölcsi megítélést, illetve bűncselekményt valósít meg, így a büntetőjog nem mehet el az ilyen jellegű súlyos magatartások mellett. Mint ahogy amellet sem mehet el, hogy a jelenség komplex, több rétegű fogalom, ezért annak szankcionálásában is felmerülhet a speciális megítélés kérdése.

E körben merülhet fel tehát egy olyan megoldási lehetőség vizsgálata, amely ezt a két területet – ha nem is egybefoglalja – de legalábbis egymáshoz közelíti. A kémiai kasztráció legalább olyannyira komplex, mint maga a pedofília. Egyrészt a pedofília farmakológiai, azaz gyógyszeres kezelési-megoldási lehetősége, másrészt pedig egy „büntetési nem” azért, mert ezzel megfosztják az elkövetőt (deviáns) szexuális vágyától.

Ez a kezelési módszer voltaképpen gyógyszeres kasztrációt jelent, amelynek lényege, hogy a heréket nem távolítják el, hanem gyógyszerekkel szüntetik meg a nemi vágyat.

Végső soron tehát a kémiai kasztráció kriminálpolitikai szempontból mind a medikalizáció és mind a kriminalizáció által igazolható. Ennek ellenére azt

* PhD hallgató, PPKE JÁK

¹ VOISLAV Stojanovszki: Surgical Castration of Sex Offenders and its Legality: The Case of the Czech Republic. http://www.iusetsocietas.cz/fileadmin/user_upload/Vitezne_prace/Stojanovski.pdf, 2011. Idézte: Nicholas Heim. [letöltés dátuma: 2016.10.21.]

² Lásd: CZEIZEL Endre: A pedofília korszerű orvosi értelmezése. *Belügyi Szemle* 38. évf. 4–5. sz., 2000. 104–109. o.

³ AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders – fifth edition (DSM-V). American Psychiatric Publishing – A Division of American Psychiatric Association, <https://psicovale.ro/files.wordpress.com/2014/11/dsm-v-ingles-manual-diagnoc3b3stico-y-estadc3adstico-de-los-trastornos-mentales.pdf>, 2013.

láthatjuk, hogy az azt alkalmazó országok kizárólag büntetesként alkalmazzák tehát a pedofíliát a kriminalizáció oldaláról ítélik meg.

Áttekintvén a medikalizáció szempontjából felmerülő más lehetőségeket – úgy mint a kognitív viselkedésterápia, tizenkét lépcsős program illetve más gyógyszeres kezelések – és megvizsgálva azok hatékonyságát – nevezetesen azt, hogy az elkövetők visszaesését milyen arányban csökkenti – egyértelműen megállapítható, hogy a kémiai kasztráció a leghatékonyabb kezelési mód.

Így például skandináv adatok azt mutatják, hogy a szexuális bűnelkövetőkkel (beleértve a pedofilokat) szemben alkalmazott kémiai kasztráció 40%-ról 5%-ra csökkentette a visszaesést.⁴ Egy német tanulmány szerint a kémiai kasztráción átesett szexuális bűnelkövetők 3%-a esik vissza, szemben azokkal, akik nem estek át ilyenén, akiknél ez az adat 43%.⁵

Mindemellett egy olyan megoldási lehetőségről van szó – amely mint büntetési nem – számos államban alkalmazott.

Önálló büntetési nemként Amerikában, California államban jelent meg először 1996-ban. Számos más amerikai állam követte Californiát, beleértve Iowát, Wisconsinat, Louisianát, Oregont és Floridát.⁶

De nem csak a tengerentúlon, hanem kontinensünkön is számos példát találhatunk annak alkalmazására, hiszen – jóllehet, önkéntesen – de alkalmazott Németországban vagy az Egyesült Királyságban.

Az önkéntesség lehetőségét félre téve, a kémiai kasztrációt kötelezően szabhatja ki a lengyel bíróság azon elkövető vonatkozásában, akit bűnösnek talál 15 éven aluli kiskorú vagy közeli családtag megerősztolásában. Ennek keretében arra kötelezhető, hogy a kiszabott börtönbüntetést követően vesse alá magát a nemi vágyat csökkentő gyógyszeres vagy pszichológiai terápiának.⁷

Hazai viszonylatokat számot véve sem számít újdonságnak a kémiai kasztráció bevezetésének gondolata, hiszen többször felvetődött már a kérdés, hogy a magyar politikai hatalom bevezesse-e, mint büntetést a gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények szankciójaként.⁸

A kémiai kasztráció büntetesként való bevezetése aktualitást élvez, hiszen egyre több ország veti fel a lehetőségét az alkalmazásra, illetve vezeti be azt.

Törökország részéről 2018-ban merült fel az igény a pedofilok kémiai kasztrációjára egy három éves gyermek megerősztolása kapcsán.⁹ Az ukrán parlament pedig 2019 nyarán úgy döntött, hogy egy törvénymódosítás keretében, hogy egyebek mellett engedélyezi a kiskorúak ellen szexuális bűncselekményt elkövetők kémiai kényszerkasztrálását.¹⁰

Ennél részletesebb bemutatás hiányában is látható, hogy az egyes országok, ahol alkalmazott a kémiai kasztráció, a következő gyakorlatot folytatja; vagy önkéntes alapon működik – mint Németország vagy Anglia esetében – vagy kényszerkasztrációt alkalmaz – mint az Amerikai Egyesült Államok egyes államai, Európában Ukrajna vagy Lengyelország.

Azonban ennek alkalmazásával szemben felmerülhetnek az elkövetők emberi méltóságával kapcsolatos kérdések. Parti Katalin az Országos Kriminológiai Intézet munkatársa a kémiai kasztráció alkalmazhatóságával kapcsolatosan akként vélekedik, hogy az 1950-ben elfogadott Római Egyezmény¹¹ az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről kimondja, hogy az embert születésénél fogva megilleti a testi épséghez és az emberi méltósághoz való jog, ehhez kapcsolódóan pedig rögzíti a megálázó bánásmód tilalmát. Az ember még akkor sem mondhat le testi épségéről, azaz esetünkben az egészséges felnőtt szervezet hormonális egyensúlyáról, hogyha az a szabadságvesztés-büntetés alóli szabadulás eszköze lehet.¹²

A fentiekre tekintettel jelen tanulmány célja nem más, mint annak vizsgálata, hogy a kémiai kasztráció hogy milyen szempontokat kell figyelembe venni, amikor arra a kérdésre keressük választ, hogy a kémiai kasztráció, mint büntetésnem sérti-e az elkövető emberi méltóságát. Ugyanis egy olyan büntetési nemről avagy intézkedésről van szó, mely az elkövetőt nem csak a szexuális vágyától fosztja meg, hanem az alkalmazott kezelés számos olyan mellékhatást hoz magával, amely felvetheti a kérdést, hogy nem sérti-e az elítélt emberi méltóságát, illetve nem ütközik-e a kínzás, kegyetlen, illetve embertelen bánásmód abszolút tilalmába.

⁴ Janelle NANOS: Taming the Beast Within – Can chemical castration help pedophiles control their desires? <http://www.bostonmagazine.com/news/article/2014/02/25/chemical-castration/>, 2014. március. [letöltés dátuma: 2016.10.22.]

⁵ Gerdaline SEALEY: Some Sex Offenders Opt for Castration. <http://abcnews.go.com/US/story?id=93947&page=1>, 2016. március 2. [letöltés dátuma: 2016.10.22.]

⁶ Elizabeth M. TULLIO: Chemical Castration for Child Predators: Practical, Effective, and Constitutional. <http://www.chapmanlawreview.com/wp-content/uploads/2014/09/13-Chap.-L.-Rev.-191.pdf>, 2010. [letöltés dátuma: 2016.10.17.]

⁷ http://www.elitmed.hu/kiadvanyaink/ideggyogyaszati_szemle/csokkent_a_biologiai_valtozatossag_6607/lengyelorszagban_kemiai_uton_kasztraljak_a_pedofil_eroszaktevoket_5761/ [megtekintés dátuma: 2019.12.05.]

⁸ MAGYAR NEMZET. <https://magyarnemzet.hu/archivum/belfold-archivum/nem-leanyalom-a-kemiai-kasztracio-4242434/> [letöltés dátuma: 2019.11.30.]

⁹ https://hvg.hu/vilag/20180220_kemiai_kasztracio_varhat_a_pedofilokra_torokorszagban, 2018. február 8. [megtekintés dátuma: 2019.12.05.]

¹⁰ <https://www.maszol.ro/index.php/kulfold/114207-kemiai-kasztralasar-a-pedofilokra>, 2019. július 16. [megtekintés dátuma: 2019.12.05.]

¹¹ Melyet Magyarország az 1993. évi XXXI. törvény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló törvényvel hirdetett ki.

¹² FARKAS Csilla: A here marad, a vágy megy. <https://24.hu/belfold/2013/01/04/a-here-marad-a-vagy-megy/>, 2013.

Az emberi méltóság jogfilozófiai háttere

A mai méltóság-fogalom etimológiai gyökerei a latin dignitas szóig vezethető vissza, mely az ókori Rómában kiválóságok, kiemelkedő személyek illetve tisztviselők megjelölését szolgálta. A kifejezésnek nem csak esztétikai, hanem morális színezete is volt, az ilyen embert morálisan feddhetetlennek tartották és méltósága külső megjelenésében, viselkedésében is megnyilvánult.¹³

A hellenizmus korának kiemelkedő filozófiai irányzatában, a sztoicizmusban jelent meg először a méltóság, mint egyetemes emberi tulajdonság, mely az embert kiemeli a többi élőlény közül. Eszerint a természet az emberbe jellemet oltott, és ezért minden embert tisztelni kell, nem csak a legelőkelőbbeket.¹⁴

Marcus Tullius Cicerónál – aki szintén sztoikus gondolkodó volt – jelenik meg a dignitas fogalom kiterjesztése emberi méltóság (minden ember egyenlő méltósága) értelemben. Cicero államelméleti műveiben egy nagyon fontos kérdésben eltér Platón és Arisztotelész bölcséletétől: valamennyi ember egyenlőségéről, egyenlő méltóságáról ír. Kimondja, hogy az ember rangja természetében gyökerezik: minden ember születésétől fogva rendelkezik azzal az isteni bölcsességgel, amely megváltoztathatatlan és örök törvényként a kozmoszt irányítja, minden embernek természetéből adódó képessége, hogy felismerje a helyest, és annak megfelelően cselekedjen.¹⁵

A keresztény gondolkodók az emberi méltóság alapjának az ember istenképiséget tekintették. A keresztény világnézet bibliai gyökereiből táplálkozva az emberre úgy tekint, mint aki Isten képmása, s akinek a teste a „földből porrá” fejlődött ki, de személyes szellemi lelke Isten egyedi teremtői műve.¹⁶

Teikintettel tehát arra, hogy minden embert Isten teremtett saját képmására, ezért minden ember egyenlő, minden ember azonos méltósággal rendelkezik – ez a gondolat a Szentírásban több helyen meg is jelenik. Továbbá a keresztény tanítás hangsúlyozza minden egyedi ember személy voltát, értékét, méltóságát.¹⁷

A görög gondolkodással szemben újdonság a keresztény felfogásban a testi-lelki egység tételezése, az emberek közti egyenlőség gondolata, az ember

személyességének és történetiségének felismerése, az ember értelmi képességeinek hangsúlyozása mellett az akarat, a szabadság és a szeretet képességei jelentőségének kiemelése.¹⁸

A reneszánsz nem szakadt el a keresztény teremtéstörténettől, de az emberi méltóság alapjának az ember szabadságát tekintette. Giovanni Pico della Mirandola az ember többi teremtménnyel szembeni kitüntetett szerepét a szabad akarat képességében látta.¹⁹

Filozófiájának lényege az, hogy az ember istenképességét az emberi önteremtésben látja megnyilvánulni, új értelmet adva a teremtés fogalmának: a legfőbb teremtő Isten, általa létezik az ember, az istenivé válás azonban csak egy lehetőség, az embertől függ, hogyan él ezzel a lehetőséggel, mivé teszi, teremti magát. Ezt a méltóság-értelmezést a „saját teremtés” lehetőségében, illetve abban lehet megragadni, hogy a szabad akarat által az ember Istenhez hasonlónak válhat. Így az istenivé válás a szabad akaratból adódó egyik lehetőség. A szabad akarat jelentőségét már a korábbi keresztény szerzők is hangsúlyozták, de nem ilyen értelemben: a méltóság egyenlő, akkor is, ha az egyik ember többet, a másik kevesebbet valósít meg emberi feladataiból. Piconál az „önteremtés” lehetősége adott minden ember számára, ezért egyenlők az emberek, de nem biztos, hogy mindenki istenivé válik.²⁰

A felvilágosodás korában és különösen Kant erkölcsfilozófiájában az emberi méltóság az ember, mint értelemmel bíró, racionális, erkölcsösen cselekvő (morális) lény önrendelkezésének kifejezésévé vált. A méltóság olyan abszolút érték, amely a kognitív képességekkel rendelkező, gondolkodó embert illeti meg és amely egyúttal megvonja cselekvési szabadsága határait is. Kant szerint akként kell cselekedni, hogy az embert, az emberiséget mind saját személyünkben, mind mindenki más személyében mindig célnak és ne pusztán eszközként tekintsük.²¹

Az emberi méltóságra vonatkozó, egyes nézetek közül azonban nem maradhat ki a két nagy iskola, a természetjog és a jogpozitivizmus rövid, pusztán áttekinthető bemutatása.

Ha általánosan akarunk fogalmazni, azt mondhatjuk, hogy a természetjog a hatályos pozitív jog felett álló, a természetből, az isteni akaratból vagy az észből levezethető általános, örök és változatlan jogelveknek az összessége. A természetjog egyfajta érték-mérőt jelent, e szerint a hatályos jog csak annyiban tekinthető érvényes jognak, amennyiben megfelel a természetjog elveinek. A jogbölcsélet történetének másik alapvető irányzata a jogi pozitivizmus szemben áll a „duplex jogrendszerrel” dolgozó természet-

¹³ BARCSI Tamás: Az emberi méltóság filozófiája – PhD értekezés. Pécsi Tudományegyetem – Bölcsészettudományi Kar – Filozófia Doktori Iskola. <https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/7961/Barcsi%20T.%20doktori%20dolgozat.pdf?sequence=1>, Pécs, 2011. 14. o. [letöltés dátuma: 2019.12.01.]

¹⁴ ZAKARIÁS i. m. 3. o. 76. o.

¹⁵ BARCSI uo. 16–17. o.

¹⁶ BOLBERITZ PÁL: Az emberi méltóság keresztény szemléletéről. In: Trócsányi László (szerk.): A mi alkotmányunk. Budapest, KJK-KERSZÓV. 2006. 335. o.

¹⁷ BARCSI uo. 22. o.

¹⁸ BARCSI uo.

¹⁹ ZAKARIÁS uo. 77. o.

²⁰ BARCSI uo. 30–31. o.

²¹ Immanuel KANT: Az erkölcsök metafizikájának alapvetése (Ford. Berényi Gábor) Budapest, Gondolat, 1991. 62–68.

jogi felfogásokkal, és csak a tételes jogra helyezi a hangsúlyt: az tekinthető érvényes normának, amit az adott államban érvényes jogként elismernek.²²

A különböző természetjogi elméletek bemutatását mellőzve, általánosságban az állapítható meg Barcsi szerint, hogy az emberi méltóság értékének alapjoggá válásában, eljogiasításában nagy szerepet játszottak azok a természetjogi elképzelések, amelyek szerint vannak mindenkit megillető alapvető jogok, melyek az ember szabadságának biztosítékát jelentik, és az állami beavatkozást is korlátozzák. A kanti morálfilozófia az emberi méltóságból következő alapvető erkölcsi köteleességekre helyezi a hangsúlyt, a természetjogi elméletek pedig azokat az alapvető jogokat emelik ki, amelyek mindenkit megilletnek az állami elismeréstől függetlenül.²³

Manapság az elméletalkotók elsősorban az erkölcsi jogok és az emberi jogok fogalmát használják: az emberi jogok olyan erkölcsi jogok, amelyek az embert ember voltából adódóan megilletik.²⁴

Összességében tehát az a következtetés vonható le, hogy a jogfilozófiai tanokban az emberi méltóságnak két alapfunkciója jelenik meg: egyrészt az önrendelkezés bizonyos szférájának biztosítása, másrészt a jogegyenlőség elvi megalapozása.²⁵ Az első funkció vonatkozásában felismerhető a (neo) kantianus személet, mely szerint az emberi méltósághoz való jog a személyiségi jogokhoz kötődik, vagyis azokhoz, amelyek a személy egyéni autonómiáját hivatottak védeni. A jogegyenlőségi funkció pedig úgy tekint az emberre, mint aki egyéneként része az emberiség közösségének, az emberi nemnek és mivoltában kell a méltóságának érvényesülnie, konkrét tulajdonságaitól függetlenül.²⁶

Esetünkben az emberi méltóságnak ezen, jogegyenlőségi funkciójának van szerepe, hiszen a méltóság ebben a tekintetben nem erény, hanem minden ember méltóságát védeni kell intellektusától, szellemi állapotától vagy akár az erkölcsi megítélésétől függetlenül – akkor is, ha a társadalom megítélése szerint súlyos bűncselekményt követ el.

Az emberi méltóság jogi aspektusa

A nemzetközi jogi dokumentumokban jelent meg először az emberi méltóság fogalma, többnyire indokolásként, hivatkozási alapként, de olyan normatív szöveg-összefüggésben, amely tartalmát kevésbé

vagy nem is határozza meg, azaz konkrét jogosítványokat, kötelezettségeket nem hordozott.²⁷

E körben kell megemlíteni az ENSZ Alapokmányának bevezetőjét, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát.

Ezek mellett az emberi méltóság meghatározásra kerül még az Európai Unió jogában, így az Emberi Jogok Európai Egyezményében, illetve az Európai Unió Alapjogi Chartájában egyaránt.

Ezek a dokumentumok megfogalmazásaiban inkább deklaratív jellegűek, amely azt jelenti, hogy nincs közvetlen, erős, normatív konzisztenciájuk. Ugyanakkor felfedezhető bennük néhány, az emberi méltóság fogalmával kapcsolatos alapvető jellemző, ezeknek pedig nagy jelentőségük van az alapjogi rendszer egészére nézve. Ilyen jellemző az, hogy az emberi jogok forrása az emberi méltóság, illetve az, hogy az emberi méltóság az ember veleszületett sajátja. Hasonlóan fontos az emberi méltóság egyenlőségének az elve; a méltóság olyan érték, melyet biztosítani, védeni kell és amelyre további jogok alapozhatóak. Az emberi jogoknak az emberi méltóságra alapozott rendszere az államtól esetenként a beavatkozástól való tartózkodást, más esetben konkrét kötelezettséget ír elő.²⁸

A második világháborút követően – annak szörnyűségeiből tanulva és annak megakadályozása okán – a nemzetek sorra emelték be saját alkotmányaikba az emberi méltóság fogalmát – természetesen ez alól hazánk sem volt kivétel.

Az Alaptörvény II. cikke – a korábbi Alkotmány 54. § (1) bekezdésével azonos módon – az élethez és az emberi méltósághoz való jogot együtt említi. Ezek egymáshoz való viszonyát, pedig az Alaptörvényünk preambuluma határozza meg, mely az emberi méltóságot az emberi lét alapjának tekinti, ezzel kifejezve, hogy az emberi méltóság az *emberi léthez* kapcsolódó minőség.²⁹

Az élethez és emberi méltósághoz való jog oszthatatlan mivoltát pedig a magyar Alkotmánybíróság a halálbüntetést eltörlő döntésében akként mondta ki: „az emberi élet és az emberi méltóság elválaszthatatlan egységet alkot és minden mást megelőző legnagyobb érték” [...] „Az élethez való jog a méltóság nélkül, nem az emberi élethez való jog”³⁰

A fent leírtak az élethez és emberi méltósághoz való jog egymáshoz való viszonyának vezérmotívumai. Ezzel az grénium állást foglalt a monista felfogás, az élethez és emberi méltósághoz való jog egysege és elválaszthatatlansága mellett. Az élet és méltóság joga a maga egységében abszolút, azaz vele

²⁷ VARGA Attila: Az emberi méltóság jogi értelmezésének kérdései. http://epa.oszk.hu/00400/00458/00570/pdf/EPA00458_korunk_2011_07_098-109.pdf, 2011. 100. o. [letöltés dátuma: 2019.12.05.]

²⁸ Uo. 100–101. o.

²⁹ ZAKARIÁS Kinga: Az élethez és az emberi méltósághoz való jog. In: SCHANDA Balázs – BALOGH Zsolt (szerk.): *Alkotmányjog – Alapjogok – Második, átdolgozott kiadás*. Pázmány Press, Budapest, 2015. 75. o.

³⁰ 23/1990. (X. 31.) AB határozat, ABH 1990, 88, 93.

²² BARCSI i. m. 123. o.

²³ Uo. 127–128. o.

²⁴ Uo.

²⁵ VARGA Attila: Az emberi méltóság jogi értelmezésének kérdései. http://epa.oszk.hu/00400/00458/00570/pdf/EPA00458_korunk_2011_07_098-109.pdf, 2011. 105. o. [letöltés dátuma: 2019.12.05.] Idézte: Solyom László

²⁶ Uo.

szemben más jog nem mérlegelhető. Míg más alapjog részaspektusokat szabályoz, addig az élethez és méltósághoz való jog az ember egészét ragadja meg. Mindez azt is jelenti, hogy az Alkotmánybíróság elhárította magától azt a felfogást, amely a test és lélek dualizmusára épít, mely szerint különválaszthatók az ember társadalmi és biológiai dimenziójához fűzhető jogok.³¹

A magyar alkotmányjogi felfogásban tehát az élethez és emberi méltósághoz való jog egy olyan abszolút jog, amelyből nem lehet visszavenni más szempontok érvényesülése érdekében, nincs olyan jog vagy érdek, amely miatt korlátozható.³²

Ezen jog nem csak abszolút, hanem egységes, feltétlen és egyenlő. Minden embert egységesen illet meg, annak mértéke egyenlő és megszerzése az emberi minőségéből fakad, így az feltételhez nem köthető. Emellett azt is láthatjuk, hogy míg a jogfilozófiai nézetek az emberi méltósághoz való jog tartalmának vizsgálatakor pozitív megfogalmazással élnek, ehelyett a nemzetközi egyezmények, nemzeti alkotmányok és az ezekhez kapcsolódó joggyakorlat negatív meghatározásokkal élve arra fektetik a hangsúlyt, hogy az emberi méltóság meg nem sérítése érdekében mit nem lehet megtenni.

A pedofilok emberi méltósága

Az eddigiekben felvázoltak alapján, nem csak jogfilozófiai értelemben, hanem a tételes joganyagot – mind hazai mind nemzetközi viszonylatban – áttekintve arra a következtetésre kell jutni, hogy a méltóság jogegyenlőségi funkciójából adódóan ugyanazon élethez és emberi méltósághoz való jog illeti meg a súlyos bűncselekményt elkövető személyt, mint bármely más embert, így akár azt, akinek sérelmére elkövette azt.

Azonban az is nyilvánvaló, hogy a büntett nem maradhat büntetés nélkül, hiszen az elkövető a bűncselekményével a társadalom által elfogadott alapvető erkölcsi normákat sérti meg – melyek leképeződései voltaképpen a Büntető törvénykönyv törvényi tényállásai.

A jogfilozófiában ismert olyan álláspont, hogy a büntetés bizonyos értelemben az elítélt joga is egyben, mert joga van – erkölcsi értelemben – büntetés-végrehajtási körülmények között vezekelnie a bűnéért, ha erre a büntetési nemre ítélték, mert csak ezen az úton lehetséges társadalmi-intézményes dimenzióban vezeklése és a megigazulása, morális értelemben az elkövetett bűnétől való megváltottsága.³³

A büntetés kiszabásával és végrehajtásával az elítélt méltósága, morális emberi lény jellege nyer elismerést, az tehát, hogy a társadalom minden más személyével egyenrangú személy ő maga is, egyúgyanazon emberi méltósággal, tehát akinek joga van a bűnhődés révén való reintegrációra.³⁴

Tekintettel arra, hogy az elítélt ember és ezáltal alapvetően egy erkölcsi lény is, aki lelkiismerettel rendelkezik, ezért képes a bünbánat és az erkölcsi értelemben vett vezeklés révén a bűn súlya alól mentesülni.³⁵ Nincs ez másként azoknál az elkövetőknél sem, akik gyermekek sérelmére követnek el szexuális bűncselekményeket, annak ellenére, hogy a társadalom sokszor emberi mivoltukat próbálja tagadni.

A büntetés végrehajtásával éppen az elítélt büntethetősége fejeződik ki, ami legalább ez utóbbit potenciálisan előfeltételezi, tehát hogy képes – mint minden ember, akármilyen nagy a bűne – a büntetés letöltésével, a vezeklő erkölcsi megigazultsága után a bűncselekménye által megtört társadalmi kapcsolatokba vissza integrálódni, a társadalom összes többi tagjával egyúgyanazon méltóságú személyként kapcsolatba lépni.³⁶

Ebből azonban az is következik, hogy ahol a konkrét alany tekintetében nem áll fenn a büntethetőség, ott nem is lehet szó a szó szoros értelemben vett büntetésről, csupán valamilyen szükséges intézkedés jöhet szóba – mint például a kényszergyógykezelés.³⁷

Tekintettel arra, hogy disszertációm kérdésként veti fel azt is, hogy a pedofil elkövetők elmebetegnek tekinthetőek-e és ebből következőleg alkalmazandó rájuk a kémiai kasztráció, mint kényszergyógykezelés, jelen tanulmányban vizsgálni kell azt is, hogy az elmebeteg ember – pontosabban a kóros elmeállapotú elítélt – erkölcsi lénynek tekinthető-e? Azaz, képes-e arra, hogy bűnét megbánja, hogy vezekeljen és ezáltal végső soron képes e a bűncselekménye által megtört társadalmi kapcsolatokba visszaintegrálódni, a társadalom összes többi tagjával egyúgyanazon méltóságú személyként kapcsolatba lépni.

Hiszen az előbbiekben felvázoltak alapján, amennyiben erkölcsi lénynek tekinthetőek és képesek a bünbánatra, úgy a kémiai kasztráció kizárólag csak büntetésként jöhet szóba és az emberi méltósággal való megfeleltethetőségét is a büntetések vonatkozásában kell vizsgálnunk.

Azonban, ha megállapítható lenne, hogy a pedofilok a cselekményük vonatkozásában beszámítási képességgel nem rendelkeznek, akkor a fenti tétel alapján morális lénynek nem tekinthetőek, azaz nem képesek tettük megbánására, úgy a kémiai kasztráció kizárólag intézkedésként alkalmazható így pedig

³¹ BALOGH Zsolt: Az emberi méltóság – jogi absztrakció vagy alanyi jog. *Iustum Aequum Salutare*, VI. 2010/4. 36. o.

³² ZAKARIÁS uo. 55. o.

³³ FRIVALDSZKY János: A jogfilozófia alapvető kérdései és elemei. Szent István Társulat – Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest, 2013. 35. o.

³⁴ Uo.

³⁵ Uo.

³⁶ Uo.

³⁷ Uo.

annak emberi méltóságával való összeegyeztethetőségét az intézkedések vonatkozásában kell vizsgálni.

Ahhoz, hogy ezt a kérdést jelen kontextusban meg tudjuk válaszolni, tisztázni kell azt is, hogy a büntetőjog miként tekint az elmebeteg személyre.

Dogmatikai szempontból az elmebeteg személy által elkövetett cselekménnyel szemben a kóros elmeállapot, mint büntethetőséget kizáró ok áll fenn. Az egyszerűség kedvéért a törvényi tényállásnak a felelősséget kizáró alakzatát vizsgálom, hiszen ebből a szempontból kifejtett álláspont ugyanúgy elmondható a büntetést korlátlanul enyhítő bekezdés tekintetében is.

A jelenleg hatályos Büntető Törvénykönyvünk szerint nem büntethető, aki a büntetendő cselekményt az elmeműködés olyan kóros állapotában követi el, amely képtelenné teszi cselekménye következményeinek felismerésére, vagy arra, hogy ezen felismerésnek megfelelően cselekedjen.³⁸

Így tehát a kóros elmeállapot tényállásának vizsgálatánál emellett elengedhetetlen a beszámítás vizsgálata, hiszen ezen fordulat olyan büntethetőséget kizáró ok, amely az elkövető beszámítási képességét érinti.

A beszámítási képesség két elemből tevődik össze, a felismerési és akarati képességből. A felismerési képesség azt jelenti, hogy az elkövető képes belátni azt, hogy az általa elkövetett cselekmény büntetendő, társadalomra veszélyes végső soron tehát bűnös, amely rendszerint és következetesen valamilyen szankcióval sújtandó.

Léteznek az elmebetegségeknek olyan fajtái – skizofrénia, tudathasadásos elmezavar, paranoid reakció legtöbb esete – ahol az elkövető nem érzékeli a tettének súlyát, képtelen belátni azt, hogy amit tesz az bűncselekmény, azaz – a fenti jogfilozófiai tételből kiindulva – nem tekinthető erkölcsi lénynek mivel képtelen a bűnbánatra.

Ezzel szemben áll az másik eset, amikor képes felismeri cselekménye következményeit, tisztában van azzal, hogy amit tesz az rossz és nem is akarja elkövetni azt a bűncselekményt, de az elmebetegsége következtében képtelen az akaratának megfelelő magatartás tanúsítására.

A büntetőjog értelmében egyértelmű, hogy ugyanúgy kényszergyógykezelés alkalmazandó az ilyen elkövetővel szemben épp úgy, mint azzal szemben, aki cselekménye súlyát felismerni nem képes, azonban az utóbbi esetben – ahol tehát az elkövetőnek az elmebetegsége következtében akarati képessége hiányzik – mégis erkölcsi lényről beszélünk, aki képes a bűnbánatra, ebből következőleg teljes értékű és méltóságú ember.

Ha elfogadjuk a pedofiliát mentális betegségként, amely kizárja vagy korlátozza az elkövető beszámítási képességét, egyértelmű, hogy azon alakzatát

tudjuk elfogadni esetükben, amely az akarati képességüket zárja ki.

Kétségtelen, hogy a pedofilok pontosan tisztában vannak azzal, hogy kóros szexualitással rendelkeznek, illetve, hogy a gyermekkel végzett szexuális cselekmény, bűncselekmény. Annál is inkább, hiszen lelkiismereti vívódásaik a mentális betegségük körképében is kifejezett kategória.

Az American Psychiatric Association keretében megalkotott és az által kiadott DSM-V (Diagnosical and Statistical Manual of Mental Disorders – V)³⁹ a pedofiliát egy olyan parafiliaként, mentális betegségként írja le, ahol az egyén a serdületlen test irányában érez szexuális vonzalmat, pontosabban annak látványától, érintésétől és illatától. A kézikönyv kifejezett tünetként említi azt, hogy az egyén ezen deviáns vágyához komoly szorongás, szégyenérzet és büntudat társul.

A korábbiakban hivatkozott jogfilozófiai tétel alapján nem dönthető el azon kérdés, hogy a pedofil elkövetőket büntetni kell-e avagy velük szemben intézkedést alkalmazni – hiszen ha kóros elmeállapotúnak minősülne, az csupán akarati képességüket érinti – azonban kétségtelen, hogy más elítélttel azonos emberi méltósággal rendelkeznek és morális lénynek tekintendők.

A kínzás, kegyetlen, embertelen bánásmód kérdése a kémiai kasztráció tekintetében

Mint ahogy már a korábbiakban bővebb kifejtésre került, az emberi méltóság egy különleges alapjog, melynek tartalmának meghatározásakor a tételes joganyag – legyen akár nemzetközi vagy nemzeti szint – negatív meghatározásokkal él: avagy, mit nem lehet tenni annak érdekében, hogy az emberi méltóság sérelmét elkerüljük.

A kémiai kasztráció büntetésként való bevezetése kapcsán elengedhetetlen annak vizsgálata, hogy a jogállami büntetés-végrehajtásba miként illeszkedik, egyáltalán beleilleszthető-e?

Az Alkotmánybíróság 13/2001. (V. 14.) AB határozata tartalmazza, hogy a büntetés-végrehajtásban megnyilvánuló állami büntető hatalom nem korlátlan, a bűnösnek talált és büntetésre ítélt egyén nem teljesen kiszolgáltatott. Évtizedek óta tanított tétel Magyarországon büntetés-végrehajtásijogból, hogy az elítél nem tárgya a büntetés-végrehajtásnak, hanem alanya. A büntetés-végrehajtás alkotmányos kereteit a kínzás, a kegyetlen, embertelen, megalázó

³⁸ A büntetőtörvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény, 17. § (1) bekezdés.

³⁹ AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION i. m.

bánásmód és büntetések tilalma, valamint az emberi méltósághoz, személyi biztonsághoz való jog adja.⁴⁰

A kínzás, a kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód, mint az emberi méltóság büntetés-végrehajtásban megjelenő korlátjára kell tehát tekintettel lenni akkor, amikor állást foglalunk amellett, hogy a kémiai kasztráció sértheti-e az elítélt emberi méltóságát.

Ez a tétel megjelenik az ENSZ kínzás elleni egyezményében, illetve az Emberi Jogok Európai Egyezményében (továbbiakban: EJEE) – mely alapján az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélezik, s mely garanciákat az Unió összes tagállama köteles betartani. A kémiai kasztráció kapcsán az embertelen, megalázó bánásmód – pontosabban büntetés – az amely szóba jöhet az egyezményekben említett abszolút tilalmak közül, ezért jelen tanulmány kizárólag ennek vizsgálatára korlátozódik. Fontos látni, hogy ezen egyezmények kizárólag a kínzás fogalmát írják le pontosan, így az embertelen bánásmód fogalmának – vagy legalábbis lényegének – meghatározására a szakirodalom által gyakran hivatkozott jogesetek útján kerülhet sor.

Az embertelen bánásmód fogalma a legkiforrotlanabb az EJEE 3. cikkében tilalmazott bánásmódok közül, mivel egyfajta „maradék” kategóriának tekinthető abból a szempontból, hogy az a bánásmód minősülhet embertelennek, amely nem esik a kínzás fogalma alá, de nem csupán megalázó. Az embertelen bánásmód nem feltétlenül jelent testi sérülést, de legalábbis testi vagy mentális szenvedést okoz. A megalázó bánásmód az EJEB gyakorlatában olyan magatartást jelent, amely „az áldozatban félelmet, szorongást és kisebbségi érzést kelt, amely alkalmas arra, hogy megalázza és lealacsonyítsa őt, továbbá, hogy a testi és lelki ellenállását megtörje.” A kifogásolt cselekménynek tehát el kell érnie egy bizonyos intenzitást ahhoz, hogy sértse a megalázó bánásmód tilalmát. Ebből a szempontból nem az áldozat szubjektív megítélése, hanem a magatartás objektíve megalázó jellege (*objectively degrading nature*) irányadó. Ezen túlmenően annak sincs jelentősége, hogy a megalázó bánásmód szándékos volt-e vagy sem, mert kétség esetén szándék hiányában is megállapítja az EJEE 3. cikkének sérelmét.⁴¹

Az EJEB gyakorlatában különös szerepet kap az emberi méltósághoz való jog a büntetés-végrehajtás során, mivel ebben az esetben olyan magatartások, amelyek egyébként az embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés tilalmába ütköznének, legitimnek tekinthetők addig, amíg azok megfelelnek a büntetés céljának. Ezért az EJEB a fogvatartottak esetében le-

szállította a mércét az emberi méltóság védelmére. A fogvatartott emberi méltósághoz való joga jelöli ki az állam beavatkozásának végső határát.⁴²

Az embertelen bánásmód fogalmával kapcsolatban a korábban hivatkozott Írország Egyesült Királyság elleni ügyében⁴³ az EJEB kifejtette, hogy az „nem feltétlenül jelent testi sérülést, de legalábbis éles testi vagy mentális szenvedést okoz”.⁴⁴

Ugyanezen döntésben a Bíróság azt is kifejtette, hogy álláspontja szerint a megalázó bánásmód a következőt jelenti: az „áldozatban félelmet, szorongást és kisebbségi érzést kelt, amely alkalmas arra, hogy megalázza és lealacsonyítsa őt, továbbá, hogy a testi és lelki ellenállását megtörje”.⁴⁵

Az Emberi Jogok Európai Bírósága az Emberi Jogok Európai Egyezményét egy „élő eszköznek” tekintti, így a különböző fogalmakat mindig az adott ügyben, az eset összes körülményét figyelembe véve vizsgálja. A Bíróság mind a mai napig nem ítélezett kémiai kasztrációt érintő ügyben, ezért annak, mint büntetésként bevezetett embertelen vagy megalázó jellegéről nem született döntés. Így tehát pusztán az előbb idézett tételek azok, amelyek kiindulási pontot jelenthetnek ennek megítélése során. Az pedig, hogy ezek alapján milyen álláspontra helyezkedik a vizsgáló személy, csak saját belátásának függvénye.

A kémiai kasztráció büntetési céloknak való megfeleltetése

A büntetés céljára vonatkozó elméletek azt a kérdést válaszolják meg, hogy mi a büntetés kiszabásával, illetve végrehajtásával elérni kívánt cél, így tehát, hogy mi voltaképpen a büntetés értelme, rendeltetése s ez kezdetektől fogva foglalkoztatta a jogfilozófusokat.⁴⁶

E tekintetben a tudomány annak megválaszolását tűzte ki célul, hogy létezik-e összefüggés a büntetés kiszabása, illetve annak végrehajtása valamint az emberi cselekvőség között. Végső soron tehát, képes-e befolyásolni a büntetés a bűnelkövető és a társadalom tagjainak magatartását.⁴⁷

Az erre vonatkozó kiemelkedő elméletek az abszolút teória, relatív teória, ezek ötvözetéből létrejövő vegyes elméletek, illetve a XX. század büntetés-tani irányzatai, melyből a kémiai kasztráció vonatkozásában különös jelentőséggel bír a „treatment” azaz kezelési elmélet.

⁴² Uo. [27]

⁴³ *Ireland vs. United Kingdom*, 167. bekezdés.

⁴⁴ Juhász Andrea Erika: A fogvatartottakkal szemben megvalósuló kínzás, valamint az embertelen vagy megalázó bánásmód illetve büntetés fogalmainak elhatárolása. *Acta Humana*, 2015/5. 7–20. 2015. 15. o.

⁴⁵ Uo. 16. o.

⁴⁶ BELOVICS Ervin: Bevezetés. A büntetés célja. In: BELOVICS Ervin – VÖKÓ György: *Büntetés-végrehajtási jog*. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2018. 16. o.

⁴⁷ Uo.

⁴⁰ VÖKÓ György: A fogvatartottakkal való bánásmód Magyarországon. OKRI Szemle. https://www.okri.hu/images/stories/OKRISzemle2009/006_voko.pdf, 2009. 56. o.

⁴¹ Zakariás Kinga: „Az emberi méltósághoz való jog” In: Jakab András – Fekete Balázs (szerk.): *Internetes Jogtudományi Enciklopédia* (Alkotmányjog rovat, rovatszerkesztő: Bodnár Eszter, Jakab András) <http://ijoten.hu/szocikk/az-emberi-melto-saghoz-valo-jog>, 2018. [26]

Az abszolút teória filozófiai alapját az indeterminizmus képezi, amely szerint az emberi akarat szabad, ebből következőleg pedig azért teszi azt, amit tesz, mert azt akarja tenni. Nincs ez másként a bűncselekmények vonatkozásában sem, így tehát az elkövető azért követte el a bűncselekményt, mert el akarta követni, így szabad akaratából sértette meg a jogrendet. A jogrend megsértése azonban egyben a társadalmilag megkívánt egyensúly megbontását jelenti, ami viszont létrehozza a társadalom tagjainak az egyensúly visszaállítására irányuló igényét. Ezen egyensúly visszaállítása pedig a büntetés kiszabásával és annak végrehajtásával valósul meg.⁴⁸ A tan képviselői közé tartoztak olyan neves filozófusok, mint Arisztotelész, Aquinói Szent Tamás, Kant, illetve Hegel.

Mivel a teória az igazságosság követelményét kívánja érvényre juttatni, ezért a megtorló jellegű büntetést tekinti igazságosnak és egyben jogosnak is. Így a büntetés célja nem más, mint az igazságos megtorlás.⁴⁹

A relatív teóriák a büntetés célját a jövőre vonatkoztatják, így a cél az újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzése. Ezen belül is beszélhetünk a speciálprevenzióról – amely az elkövető bűnismétlését hivatott megakadályozni –, illetve a generálprevenzióról, mely célja, hogy más ne valósítson meg bűncselekményt. A relatív teória speciálprevenციót szolgálkozó jeles képviselői közé tartozott Seneca, Morus Tamás, Franz von Liszt, míg a generálprevenციó képviselői voltak Cesare Beccaria, Johann Gottlieb Fichte vagy Jeremy Bentham.⁵⁰

Ezeket az elméleteket követően alakultak ki a egyes elméletek, amelyek mindkét tan elemeit ötvözték. A téma szempontjából azonban kiemelkedő jelentőségű a XX. század büntetéstani irányzatai közül a „kezelési elmélet” – vagy „treatment-ideológia”, amely különösen a skandináv országokban vált széles körben elfogadottá. Az tan tagadta a megtorlásnak a büntetési célok közt történő szerepeltetését. A bűncselekményt betegségként kezelte, míg a bűnözést járványnak értékelte. Különösen fontosnak tartotta, az egyénre szabott nevelést, a személyre szóló büntetés-végrehajtási módszerek érvényre juttatását, azonban a humánusnak tartott kezelések olykor alapvető emberi jogokat sértettek.⁵¹

A büntetés céljának törvényben meghatározott fogalma is létezik, mely szerint: „A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el.”⁵²

A definíció mindenekelőtt azt hangsúlyozza, hogy a helyes cél a társadalom védelme, a törvénytisztelő

polgárok megóvása a bűnözéstől, a helyes társadalmi értékrend érvényre juttatása.⁵³

Emellett a speciális és a generális prevenció nem választható el egymástól, a társadalmi méretekben hatékony megelőzés az egyénre is kihat, s az egyénnel szemben alkalmazott helyes joghátránynak nem csak speciálpreventív hanem általánosabb hatása lehet. Az egyéni megelőzés megvalósulhat például az elkövető személyiségének kedvező megváltoztatása, vagy a büntetéstől való félelem, visszatartás, végül (végső esetben és közvetett módon) értelmetlenné tétel útján, vagyis azoknak a lehetőségeknek az elvonása révén, amelyek a bűncselekményt fizikailag lehetővé teszik.⁵⁴

Napjainkban is állítható azonban, hogy a megtorlás és az elrettentés után (nem teljesen feladva ezeket) a megelőzésé kell legyen a legfontosabb szerep, illetve ismét erőteljes prioritást kapnak a társadalomvédelem szempontjai, s a legsúlyosabb bűncselekmények kapcsán felvetődik az „ártalmatlanná tétel” lehetséges módozatainak áttekintése.⁵⁵

A kémiai kasztráció mechanizmusának, illetve az elkövetők visszaesésének ismeretében arra a következtetésre lehet jutni, hogy az megfelel az egyes büntetési céloknak.

Nevezetesen megindokolható, mint büntetés akként, mint igazságos megtorlás, hiszen az elkövető szexuális vágyának csökkentésével – avagy kioltásával – végső soron a szexualitásának szabadságát vonják el, amely az egyén személyi szabadságának egyik jelentős vonását képezi.

Az azonban a kezelés illeszkedik a relatív teóriák közé is a speciálprevenციó tekintetében, mivel a bűncselekmény elkövetésének indoka voltaképpen az elkövető rendellenes szexuális vágyának kielégítése, s ha ez nem áll fenn, okkal lehet bízni abban, hogy a jövőben nem valósít meg ugyanilyen vagy hasonló bűncselekményt. Ezt látszanak alátámasztani az ilyen kezelés alá kerülő elkövetők visszaesésére vonatkozó adatok is.⁵⁶ Ezáltal pedig végső soron a társadalom védelme is érvényesül.

Úgy tűnhet, hogy a kémiai kasztráció bevezetésének lehetősége a megbukott „treatment-ideológia” felélesztését jelentené, azonban látni kell, hogy a pedofília bűncselekményi kategóriái olyan speciális és komplex okokat és motívumokat foglalnak magukban az elkövetés tekintetében, amelyre a büntetőjognak is ugyanolyan specialitással kell reagálnia, még pedig egyrészt az elkövetők hatékony kezelése érdekében, így végső soron a társadalom védelmének érdekében.

⁵³ Belovics Ervin – Gellér Balázs – Nagy Ferenc – Tóth Mihály: Büntetőjog I.: Általános Rész: A 2012. évi C. törvény alapján. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó. 2014. 664–665. o.

⁵⁴ Uo.

⁵⁵ Uo.

⁵⁶ Lásd. o.

⁴⁸ Belovics uo. 17. o.

⁴⁹ Uo.

⁵⁰ Uo. 19–21. o.

⁵¹ Uo. 22. o.

⁵² Btk. 79. §.

Konklúzió

A tanulmány alapján látható tehát, hogy a kémiai kasztráció legalább olyannyira nehezen kezelhető jelenség, mint maga a pedofília. Egyes országok kötelezően alkalmazzák, mások önkéntesen, de napjainkban egyre nagyobb igény merül fel a kényszerkasztrálásra a pedofil elkövetők vonatkozásában. Nyilvánvalóan, ahol az önkéntesség lehetősége fenn áll – ha az nem a lengyel módszert követve, a szabadságvesztés elkerülése érdekében egy lehetőség – ott nem merülhet fel aggály annak alkalmazhatósága iránt.

Azonban, ha egy állam kötelezően vezetné be, mint új büntetési nem a kémiai kasztrációt, elkerülhetetlenül figyelemmel kell lennie a büntetés-végrehajtásban érvényesülő garanciák betartására, így a kínzás, kegyetlen vagy embertelen, megalázó bá-

násmód abszolút tilalmára, mint az emberi méltóság „épségét” biztosítani hivatott passzusra.

Tennie kell mindezt azért, mert az emberi méltóság az ember erkölcsi minőségétől függetlenül, őt emberi mivolta okán megillető abszolút emberi jog.

Mindemellett alkalmazását és annak feltételeit úgy kell meghatározni, hogy az az adott jogrendszerbe illeszkedjék, ez pedig nem csak a politikai hatalomra, hanem a – alkotmány- és büntető – jogászokra is komoly feladatot és felelősséget róna.

Mivel az Emberi Jogok Európai Bírósága nem foglalt még állást a kémiai kasztráció, mint büntetés embertelen vagy megalázó jellegéről, így sajnos a kérdés mai napig nyitott. Ezáltal pedig elvi értelemben nem szögezhető le az, hogy az Európai Unió tagállamai vonatkozásában a kötelező kémiai kasztráció emberi méltóságot sértene avagy sem. ■